

UDENRIGSMINISTERIET

EKN, sagsnr.: 2021-16114
Den 31. maj 2021

Videokonference for udviklingsministre den 14. juni 2021

SAMLENOTAT

1. Muligheder for samarbejde med mellemindkomstlande	2
2. Styrkelse af Team Europes engagement i menneskelig udvikling	5

1. Muligheder for samarbejde med mellemindkomstlande

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Rådskonklusionerne om EU's partnerskaber med mellemindkomstlande understreger vigtigheden af tæt og koordineret EU samarbejde i lyset af mellemindkomstlandenes betydning for at opnå Verdensmålene og Paris-målsætningerne samt deres geopolitiske betydning. Rådskonklusionerne anerkender, at mellemindkomstlandene står over for meget forskelligartede udfordringer, og at der derfor er brug for en skræddersyet tilgang, hvor man grundigt overvejer, hvilke af EU's mange værktøjer, der kan levere mest merværdi i en given kontekst. Værktøjerne inkluderer eksempelvis udviklingsbistand, teknisk assistance, twinning-samarbejde, makrofinansiel assistance, lån, fremme af investeringer gennem EU's udviklingsprogram NDICI og garantiinstrumenter EFSD+ etc. Selvom udfordringerne generelt er meget forskelligartede, går visse tematikker igen, især stigende ulighed, behovet for at bekæmpe korruption og fremme god regeringsførelse samt klimaudfordringer, herunder mellemindkomstlandenes bidrag til Paris-målsætningerne. Regeringen prioriterer at EU's udviklingsbistand målrettes lavindkomstlande og arbejder samtidigt for, at samarbejdet med mellemindkomstlande fokuseres på fra dansk side prioriterede dagsordener, så som grøn omstilling.

2. Baggrund

Rådskonklusionerne skal ses i lyset af drøftelser i OECD-DACkredsen og i EU om muligheder og udfordringer for lande, der graduerer fra lavindkomstlande til lavere mellemindkomstlande eller fra lavere mellemindkomstlande til højere mellemindkomstlande. Den tilsvarende nedadgående transitionsproces har fået yderligere kraft i lyset af COVID-19-krisen. Både lavindkomstlandene såvel som mellemindkomstlandene er blevet ramt af øget arbejdsløshed, ulighed og ustabilitet som følge af COVID-19-krisen. Derfor understreges behovet for at styrke modstandskraften samt en bæredygtig og inklusiv økonomisk vækst i overensstemmelse med principperne for "Building Back Better and Greener". FN's generalsekretær António Guterres har tidligt i COVID-19-krisen understreget vigtigheden af en bæredygtig og retfærdig genopretning med verdensmålene som det fælles kompas under overskriften "Building Back Better". Danmark har understøttet Guterres' vision og aktivt arbejdet for en nordisk tilgang – "Building Back Better and Greener" (BBBG) – hvor en grøn, retfærdig og inklusiv genopretning med fokus på jobskabelse, "just transition" og skabelse af muligheder for unge, står centralt.

3. Formål og indhold

Rådskonklusionerne har til formål at styrke sammenhængende og koordinerede partnerskaber med mellemindkomstlandene på baggrund af EU's og medlemslandenes forskellige instrumenter. De lægger vægt på, at partnerskaberne skal styrke mellemindkomstlandenes interne ressourcemobilisering gennem effektive, transparente og ansvarlige offentlige institutioner, god regeringsførelse samt investerings- og handelsfremmende politikker. Mens tyngden i den traditionelle udviklingsbistand er rettet mod lavindkomstlande er der brug for at anvende en række supplerende instrumenter fra EU og medlemslandenes side i samarbejdet med mellemindkomstlandene. Følgende instrumenter indgår i "Team Europe's" tool box:

- Politisk dialog
- Innovative finansieringsinstrumenter, herunder det kommende garantiinstrument EFSD+
- Udviklingsbistand, herunder teknisk assistance, myndighedssamarbejde (gennem EU eller medlemslandene), syd-syd samarbejde mm.

- Public diplomacy

Udkastet til rådskonklusionerne fastholder vigtigheden af en koordineret tilgang til gældsbehandling, herunder fuldstændig og gennemsigtig implementering af Parisklubben¹ og G20's gældshenstandsinitiativ Debt Service Suspension Initiative (DSSI) samt den fælles ramme for gældsbehandling efter DSSI for de lande, der kvalificerer sig til initiativet. Rådskonklusionerne understreger vigtigheden af, at både offentlige og private kreditorer deltager på lige vilkår i behandlingen af uholdbare gældsbyrder.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred opbakning til rådskonklusionerne. Særligt nogle medlemsstater prioriterer sagen højt, idet deres bistandsengagement er fokuseret på mellemindkomstlande, særligt i det europæiske naboland.

Det forventes endvidere, at der blandt EU's medlemslande er generel opbakning til Parisklubben og G20's initiativer på gældsområdet, Verdensbankens initiativ for gældslettelse (DSSI) samt den fælles ramme for gældsbehandling, der er iværksat. Men der kan være forskellige holdninger blandt medlemslandene til, hvorvidt mellemindkomstlande skal kunne få gældslettelse gennem disse initiativer. I øjeblikket er kun de fattigste lande omfattet af denne mulighed.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringens holdning til anvendelse af EU's og medlemsstaternes udviklingsbistand er, at den bør fokuseres på de fattigste og mest skrøbelige lande.

Samtidig anerkender regeringen behovet for et strategisk samarbejde med en række mellemindkomstlande - særligt inden for det grønne område. Teknisk samarbejde, myndighedssamarbejde, investeringsfremme og mobilisering af privat kapital gennem offentligt-private samarbejder omkring bæredygtige og grønne investeringer ses som vigtige instrumenter til at accelerere en grøn omstilling i lande med store CO₂-udledninger som Kina, Indonesien,

¹ sammenslutningen af vestlige kreditorlande, inkl. Danmark, der koordinerer indsatser på gældsområdet

Vietnam, Indien, Sydafrika og Mexico. Det er derfor positivt, at flere af disse elementer er inkluderet i Rådskonklusionerne.

Regeringen støtter multilaterale gældsinitiativer forankret i Parisklubben, samt at ressourcer til gældslettelse prioriteres til lavindkomstlande. Regeringen arbejder generelt for bred kreditordeltagelse i de multilaterale gældsinitiativer samt for øget gennemsigtighed på gældsområdet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

2. Styrkelse af Team Europas engagement i menneskelig udvikling

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Udkastet til rådskonklusionerne om styrkelsen af Team Europas engagement i menneskelig udvikling skal ses i lyset af COVID-19-pandemien og det følgende øgede fokus på sundhed i EU's udviklingsamarbejde. Rådskonklusionerne tager en bred tilgang til menneskelig udvikling, med fokus på "ingen efterladte" og dertilhørende emner: sundhed, uddannelse, bæredygtighed og rettigheder. Der opfordres til et styrket engagement på disse områder, der inddrager multiple aktører og benytter sig bredt af Team Europas værktøjskasse. Værktøjerne inkluderer eksempelvis udviklingsbistand, teknisk assistance, twinning-samarbejde, fremme af investeringer gennem EU's udviklingsprogram (NDICI) og garantiinstrumenter, herunder EU's fond for bæredygtig udvikling (EFSD+) etc. Regeringen støtter generelt op om udkastet til rådskonklusioner og dets formål om at styrke indsatsen for uddannelse og sundhed.

2. Baggrund

Udkastet til rådskonklusionerne om styrkelsen af Team Europas engagement i menneskelig udvikling skal ses i lyset af COVID-19-pandemien og det følgende øgede fokus på sundhed i EU's udviklingsamarbejde. Rådskonklusionerne har en bred tilgang til menneskelig udvikling med fokus på "ingen efterladte" og dertilhørende emner: sundhed, uddannelse, bæredygtighed og rettigheder. Fra dansk side er der fokus på unge, hvilket flugter både med fokus på uddannelse og på den grønne genopretning. Særligt er mange unge hårdt ramt af konsekvenserne af COVID-19-pandemien. I Afrika blev der før COVID-19 årligt skabt tre millioner job, mens arbejdsstyrken samtidigt voksede med 12 millioner unge.

Rådskonklusionerne flugter med danske prioriteter vedrørende uddannelse og global sundhed, herunder eksplicit fokus på ligestilling, pigers adgang til uddannelse, seksualundervisning, samt på at nå de mest sårbare grupper, herunder flygtninge og internt fordrevne. Sundhed betragtes sammen med uddannelse som et fundament for *human development* (menneskelig udvikling). Særligt nævnes betydningen af skolemadsprogrammer, der også har opbakning fra Danmark. I lighed med danske prioriteter opfordrer rådskonklusionerne til at sikre universel sundhedsdækning (*universal health coverage*). Endelig er der fokus på at styrke landes evne til at forebygge og håndtere sundhedskriser. For så vidt angår vacciner fremhæves COVAX og EU's vaccinedelingsmekanisme. Sidstnævnte er etableret og operativ. Vaccinedelingsmekanismen medvirker til at koordinere og håndtere EU-medlemslandenes donation og/eller gensalg af vacciner til tredjelande. Medlemslandene er blevet enige om, at der i første omgang fokuseres på det vestlige Balkan, de sydlige og østlige naboskabslande samt Afrika. Vaccinedelingsmekanismen bidrager ligeledes til at skabe øget synlighed om EU's engagement i bekæmpelsen af COVID-19.

3. Formål og indhold

Rådskonklusionerne har til formål at styrke Team Europas engagement i menneskelig udvikling og inklusion af dagsordenen i det kommende programmering af EU's udviklingsmidler under det kommende 'Instrumentet for Naboskab, Udviklingsamarbejde og Internationalt Samarbejde' (NDICI). Forstærkningen på området skal ske med EU's interesser for øje, i samarbejde med

FN's institutioner, og i koordination med EU's andre prioriteter, herunder grøn omstilling, unge og god regeringsførelse.

Udkastet til rådskonklusioner lægger op til at Kommissionen og den Fælles Udenrigstjeneste skal sikre en forstærket tilgang til sundhed, uddannelse og social beskyttelse, for blandt andet at opnå en andel på 20 pct. af EU's udviklingsbistand, og ved at skabe samarbejde på tværs af aktører på området. Følgende instrumenter indgår i "Team Europe's" tool box:

- Politisk dialog
- Innovative finansieringsinstrumenter, herunder det kommende garantiinstrument EFSD+
- Udviklingsbistand, herunder teknisk assistance, myndighedssamarbejde (gennem EU eller medlemslandene), syd-syd samarbejde mm.

Rådskonklusionerne skal derudover skabe en fælles forståelse forud for kommende vigtige begivenheder i relation til dagsordenen, herunder Global Health Topmødet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelserne forventes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Forhandlingssituationen

Det er forventningen, at der vil være general opbakning til rådskonklusionerne, da der er bred enighed om vigtigheden af global sundhed og uddannelse for *human development*. Det samme gælder rådskonklusionernes ambitiøse tilgang til ligestilling og kvinder og pigers rettigheder, der af langt de fleste medlemslande anses som en del af EU's fundamentale kerneværdier. Polen og Ungarn, lejlighedsvist bakket op af andre medlemsstater, må forventes at arbejde ganske aktivt for en mere værdikonservativ tilgang til ligestilling, herunder særligt hvad angår seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter generelt, at man fremhæver menneskelig udvikling som et blandt flere prioriterede emner i EU's udviklingspolitik. Danmark anser sundhed for at være et grundlæggende vilkår for et værdigt liv. Det udviklingspolitiske sundhedsengagement har fokus på konsoliderede danske styrkepositioner; herunder SRSR, vand/sanitet, fødevarerikkerhed og ernæring. Gennem de udviklingspolitiske COVID-19-hjælpepakker og ekstraordinære bidrag til

udrulning af COVID-19-vacciner i udviklingslandene har Danmark ydet betydelig ekstra støtte til sundhedsindsatser i 2020-2021.

Regeringen mener generelt, at adgang til uddannelse er afgørende for at skabe udvikling i et samfund. Danmarks støtte til uddannelse fokuserer særligt på adgang til kvalitetsuddannelse som et grundlag for demokratiske samfund, ligestilling i og igennem uddannelse, samt beskyttelse af piger og kvinders rettigheder. Det samme gælder fremme af ligestilling, kvinders og pigers rettigheder og seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder i udviklingssamarbejdet. Uddannelse og unges muligheder er sammenbundet. Meningsfuld inddragelse af unge og investering i deres fremtidsmuligheder er med til at sikre bæredygtig udvikling. Regeringen støtter derfor rådskonklusionernes formål om inklusion af disse emner i EU's udviklingssamarbejde.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

EU's indsats for menneskelig udvikling er ikke tidligere forelagt for Folketingets Europaudvalg. Unges rolle i udviklingsarbejdet blev drøftet ved FAC Udvikling d. 8. juni 2020, som blev forelagt Folketingets Europaudvalg den 4. juni 2021. Den generelle indsats mod COVID-19 og Team Europe-tilgangen blev drøftet ved FAC Udvikling d. 8. juni 2020, som blev forelagt Folketingets Europaudvalg den 4. juni 2021.